

Helle Blomquist (2000): *Lawyers' Ethics* Copenhagen: Jurist- og Økonomforbundets Forlag

ANMELDELSE AV VIDAR HALVORSEN

Undertittelen i *Lawyers' Ethics*, som ble forsvart for PhD-graden ved Universitetet i København våren 2000, gjør det raskt klart for leseren at boken ikke er noen innføring i normativ profesjonsetikk for advokater: "The Social Construction of Lawyers' Professionalism, Danish Practicing Lawyers And Some Pre-Conditions for Their Ethics".

Det er altså de samfunnsmessige betingelsene for fremveksten av den danske advokatprofesjonen og dens etikk som er tema for Helle Blomquists studie. Det kan knapt anfekte noen at sosiale fenomener, som for eksempel profesjoner og deres etiske kodekser, er "sosialt konstruerte", som det heter nå til dags; hva skulle de ellers være? Blomquist distanserer seg imidlertid klokelig (s. 234-35) fra relativistiske versjoner av den sosialkonstruktivistiske posisjonen: at sosiale fenomener er "sosialt konstruerte", innebærer på ingen måte at vi ikke kan skille mellom sanne og falske utsagn om dem.

Tvert i mot, endog en profesjons moralske selvforståelse kan være falsk eller i hvert fall misvisende, slik Blomquist viser i sin undersøkelse av danske advokaters profesjonsetikk. Det er allikevel først omtrent halvveis (kap. 7, s. 147) at avhandlingen lever

opp til sin tittel, *Lawyers' Ethics*. På sett og vis har forfatteren disputert på to avhandlinger som kanskje hadde stått seg best på å bli bearbeidet og publisert hver for seg. I alle fall gir første halvdel av boken en historisk og retts sosiologisk bredt anlagt beskrivelse av det Blomquist kaller for de skandinaviske advokaters profesjonaliseringsprosjekt. Forfatteren gir en instruktiv historisk-komparativ fremstilling av ikke bare danske, men også svenske, norske, finske, engelske og amerikanske rettsregler som regulerer profesjonsopptak og utøvelse av kunnskapsbasert profesjonsmakt. Hun fester sin beskrivelse av de danske lovgivningsprosessene på dette området til tre analytiske idealtyper for profesjonsadferd: advokaten som henholdsvis domstolens tjener (officer of the court), som medlem av et autonomt broderskap av kyndige og som økonomisk aktør i et kommersielt marked for produksjon og omsetting av tjenester. Mens forestillingen om den frie profesjonsutøvelse fortsatt utgjør kjernen i advokatenes legitimeringsgrunnlag, er utviklingen karakterisert ved økende eksternt press, dels gjennom ulike gruppers inntog på lovgivningsarenaen, dels fra mer anonymiserte markedskrefter.

Et noe uforløst kapittel om skandinavisk rettsvitenskap og bruk av rettslige standarder danner overgang til avhandlingens andre hoveddel, som er viet normativt-empiriske analyser av verdigrunnlaget for danske advokaters etiske kodeks (kap. 7) og av praktiserende juristers (ikke bare advokaters) profesjonsetiske selvforståelse (kap. 8 og 9). Selv om rettsvitenskapelige fortolkninger av standarder som for eksempel "god advokatskikk" naturligvis må ta utgangspunkt i den profesjonsinterne praksis, advarer Blomquist mot å redusere dem til ideologiske reflekser av advokatenes kamp for profesjonell selvbestemmelse, m.a.o. deres profesjonaliseringsprosjekt. Likevel er hun tvilende til om bruk av rettslige standarder er velegnede lovgivningsteknikker på dette området og etterlyser større klarhet og presisjon. Men vaghet og ubestemthet er essensielle trekk ved moraliserte rettsprinsipper

og handlingsregler. Spørsmålet om det dermed er fritt frem for vilkårlighet og subjektivismen i fortolkningen av hva som er innbygd i kravet om "god advokatskikk", kan ikke besvares uavhengig av hvilke svar vi gir på mer generelle spørsmål om muligheten for objektivitet i rettsvitenskapen og den normative etikken.

Slike rettsfilosofiske drøftinger faller naturligvis utenfor rammen for Blomquists studie. Men den som påtar seg oppgaven med å skrive en skandinavisk oppfølger til David Lubans allerede klassiske *Lawyers and Justice* (1988), vil finne et velegnet utgangspunkt i *Lawyers' Ethics*.

Forfatteropplysninger:

Vidar Halvorsen, cand. polit., universitetslektor ved Institutt for kriminologi og retts sosiologi, Juridisk fakultet, UiO.